

Λύδια Μίτις

2^ο ΜΑΘΗΜΑ
Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Ας κάνουμε επανάληψη!

Γραμματισμός

1. Ο γραμματισμός, απόδοση στα ελληνικά του όρου ‘*literacy*’, στην αρχική του οριοθέτηση αφορά τη συμβατική ικανότητα **ανάγνωσης και γραφής**, δηλαδή την ικανότητα του ανθρώπου να κωδικοποιεί προφορικές εκφορές σε γραπτή μορφή και αντιστρόφως.

- **ψυχολογική ικανότητα** την οποία αναπτύσσει το άτομο με βάση τις προσωπικές του δυνατότητες
- αφορά αποκλειστικά τη **γλώσσα**,
- αφορά **μία** γλώσσα (την επίσημη γλώσσα του κράτους)
- αναφέρεται μόνο στον **γραπτό** λόγο
 - και συγκεκριμένα στον έντυπο λόγο
- είναι **ουδέτερη** ικανότητα, μία τεχνική γνώση
- έχει **στατικό** χαρακτήρα, δηλαδή αφορά ένα πεπερασμένο σύνολο γνώσεων που κάποιος κατέχει χωρίς άλλες κοινωνικές προεκτάσεις (Χατζησαββίδης, 2007)

2. ‘*Η χρήση της γλώσσας για την επίτευξη κοινωνικών στόχων σε συγκεκριμένα κοινωνικά συγκείμενα*’ (Kress, 1994)

Λειτουργικός γραμματισμός

- Οι δεξιότητες που χρειάζεται να αναπτύξουν τα άτομα για να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις της σημερινής αγοράς εργασίας
- Διδακτική του γραπτού και προφορικού λόγου με τρόπο ώστε οι συμμετέχοντες να πετυχαίνουν τους κοινωνικούς τους στόχους, να έχουν πρόσβαση σε χρήσεις του γραμματισμού
- Αποδοχή κυρίαρχων μοντέλων ως κάτι δεδομένο και φυσικό

Αυτόνομο και ιδεολογικό μοντέλο γραμματισμού

- Τη δεκαετία του '80 αρχίζει ο προβληματισμός για την 'ουδετερότητα' του γραμματισμού
- Οριοθέτηση δύο μοντέλων γραμματισμού: του **αυτόνομου και του ιδεολογικού** (Brian Street, 1984).
- Για το **αυτόνομο μοντέλο γραμματισμού**, ο γραμματισμός θεωρείται μία κοινωνικά **ουδέτερη** τεχνική απόκτησης της γραφής και της ανάγνωσης η οποία εξαρτάται από το υποκείμενο/μαθητή και η οποία διδάσκεται στα σχολεία.
- Ο γραμματισμός **δεν** είναι ουδέτερος.
- Η 'ουδετερότητα' του γραμματισμού υποκρύπτει τις κοινωνικές και πολιτισμικές διαφορετικότητες των μαθητών.
- Η μάθηση λαμβάνει χώρα σε **κοινωνικο-πολιτισμικά περιβάλλοντα**.
- Ο γραμματισμός **δεν περιορίζεται** στους σχολικούς τοίχους.
- Αφορά **γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις** των μαθητών ως άτομα (αλλά και ως μέλη κοινωνικο-πολιτισμικών ομάδων) που αναπτύσσονται καθημερινά στην προσπάθειά τους να επιτύχουν διάφορους **κοινωνικούς στόχους**.

Από το γραμματισμό στους πολυγραμματισμούς

- Τα νέα δεδομένα
 - Γλωσσική & πολιτισμική **ποικιλομορφία**
 - **Πολυτροπικά** κείμενα
- Η **ικανότητα κατασκευής νοήματος** σε διαφορετικά πολιτισμικά, κοινωνικά ή ειδικά συγκείμενα καθώς και η **ικανότητα χρήσης** όχι μόνο αλφαβητικών αλλά και πολυτροπικών αναπαραστάσεων (Kalantzis & Cope, 2000)
- Το σχέδιο:
 - Το σχεδιασμένο
 - Ο σχεδιασμός
 - Το ανασχεδιασμένο

Το σχέδιο

- **Τοποθετημένη πρακτική:** Εμβάθυνση στην εμπειρία και χρησιμοποίηση διαθέσιμων ειδών λόγου (discourses), συμπεριλαμβανομένων και εκείνων από την καθημερινή ζωή των μαθητών και προσομοιώσεις των σχέσεων που υπάρχουν σε εργασιακούς και δημόσιους χώρους.
- **Ανοικτή διδασκαλία:** Συστηματική, αναλυτική, και συνειδητή κατανόηση. Στην περίπτωση των πολυγραμμатισμών, αυτό απαιτεί την εισαγωγή σε σαφείς μεταγλώσσες, οι οποίες περιγράφουν και ερμηνεύουν τα χαρακτηριστικά στοιχεία του σχεδίου διαφορετικών τρόπων κατασκευής νοήματος.
- **Κριτική πλαισίωση:** Ερμηνεία του κοινωνικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος διαφόρων τύπων κατασκευής νοήματος. Αυτό περιλαμβάνει τη στάση των μαθητών πίσω από αυτό που μελετούν και βλέπουν κριτικά σε σχέση με το πλαίσιό του.
- **Μετασχηματισμένη πρακτική:** Ο μετασχηματισμός στην πρακτική κατασκευής νοήματος, τοποθετεί τη μετασχηματισμένη σημασία έτσι ώστε να λειτουργήσει σε διαφορετικό πλαίσιο ή σε διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα.

Τι είναι ο κριτικός γραμματισμός

- **Κριτικός γραμματισμός** είναι ένα πρόγραμμα με το οποίο οργανώνουμε και διδάσκουμε γλώσσα με στόχο να συνδέσουμε το **πώς μέσα από τη γλώσσα μεταδίδουμε ή αμφισβητούμε νοήματα** που κυριαρχούν στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο. Ο κριτικός γραμματισμός προτείνει τρόπους επεξεργασίας αυθεντικών κειμένων, δίνοντας έμφαση στο **πώς τα κείμενα λειτουργούν σε σχέση με την κοινωνική πραγματικότητα** – τι ιδεολογικές θέσεις μεταδίδουν, τι υπονοούν κ.λπ.

Κριτικός γραμματισμός

- Το σημείο εκκίνησης είναι ότι με τη γλώσσα **υποστηρίζουμε κάποιες θέσεις, διατυπώνουμε κάποια ιδεολογικά νοήματα** που έρχονται σε σύγκρουση ή όχι με την κοινωνική πραγματικότητα. Δηλαδή, όταν μιλάω για το περιβάλλον, παρουσιάζω το περιβάλλον μέσα από κάποιους τρόπους θέασης του θέματος ή ιδεολογικές θέσεις – ότι, δηλαδή, ο άνθρωπος καταστρέφει το περιβάλλον ή ότι οι βιομηχανίες καταστρέφουν το περιβάλλον.

Κριτικός γραμματισμός

- Αυτές οι θέσεις υπάρχουν στην κοινωνία και όταν εγώ καλούμαι να μιλήσω για το θέμα αυτό, ουσιαστικά καλούμαι να διατυπώσω το επιχείρημά μου με τέτοιο τρόπο ώστε να δείχνω **με ποια θέση συντάσσομαι**. Άρα, δεν μπορώ να διατυπώσω ένα αποτελεσματικό επιχείρημα παρά μόνο αν ξέρω και με ποια θέση θα συνταχθώ. Μέσα από αυτή τη διαδικασία επιλέγω και τα γλωσσικά στοιχεία (λεξιλόγιο, σύνταξη κλπ.).

Κριτικός γραμματισμός

- **Κριτικός γραμματισμός σημαίνει** να κοιτάμε κάτω από την επιφάνεια των κειμένων και να θέτουμε ερωτήσεις του τύπου:
- Γιατί συμβαίνει αυτό;
- Ποιος είναι ο σκοπός του;
- Ποιου τα συμφέροντα υπηρετεί;
- Ποιου τα συμφέροντα υπονομεύει;
- Πώς λειτουργεί;
- Θα μπορούσε να γίνει και με άλλο τρόπο;

Οι τέσσερις τομείς της γλωσσικής διδασκαλίας

- Κατανόηση προφορικού λόγου
- Παραγωγή προφορικού λόγου
- Κατανόηση γραπτού λόγου
- Παραγωγή γραπτού λόγου

Είδη προσέγγισης κειμένων

Τα κείμενα εξετάζονται / προσεγγίζονται σε τέσσερα επίπεδα:

1. ΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

(εντοπισμός συγκεκριμένου, πεδίου, τόνου, τρόπου, αποδέκτη, σκοπού)

2. ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΩΣ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΗΜΑΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

(λεξιλογικές και γραμματικές επιλογές, μηχανισμοί συνοχής και συνεκτικότητας κ.λπ.)

3. ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

(οι κειμενικές επιλογές ως μηχανισμοί δόμησης κοινωνικοπολιτισμικών ταυτοτήτων και σχέσεων εξουσίας)

4. ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΩΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

(αποτίμηση της αποτελεσματικότητας του κειμένου αλλά και των κειμενικών πρακτικών των παιδιών στο πλαίσιο του σχολικού γραμματισμού)

Κείμενο και πλαίσιο επικοινωνίας

- **Πεδίο:** Τι συμβαίνει; (το θέμα)
- **Τόνος:** Ποιοι παίρνουν μέρος και ποια η σχέση τους; (σχέση κειμένου-αναγνώστη)
- **Τρόπος:** Πώς; (π.χ. γραπτό ή προφορικό κείμενο, η γραμματική του κειμένου)

Ας το δούμε στην πράξη!

Στο δρόμο της αξιοπρέπειας Ενιαία Ευρώπη ή Ευαραβία;

Πρόγραμμα κριτικού γραμματισμού: Καλλιέργεια κριτικής επίγνωσης

Το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών αποσκοπεί στο να είναι οι σε θέση μαθητές/τριες :

- Να διαγιγνώσκουν την ιδεολογική διάσταση της γλώσσας και των κειμένων. Τι σημαίνει αυτό;
- Να εντοπίζουν τον τρόπο που μέσα από τα γλωσσικά στοιχεία, τη γραμματική, το λεξιλόγιο και τον τρόπο οργάνωσης πληροφοριών κατασκευάζονται διαφορετικές οπτικές του κόσμου που εξυπηρετούν συγκεκριμένες ομάδες έναντι άλλων.

Πρόγραμμα κριτικού γραμματισμού: Αναστοχασμός της παιδαγωγικής πράξης

- Το πρόγραμμα επιδιώκει ώστε οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση να **αποτιμούν** το πώς οι κειμενικές πρακτικές – δηλαδή οι συγγραφικές και οι αναγνωστικές πρακτικές - που οικοδομούν (ή συνοικοδομούν με τη συνεργασία των μαθητών/-τριών) στις τάξεις τους δεν ενισχύουν την παραδοσιακή προσέγγιση της διδασκαλίας ως μετάδοσης γνώσεων αλλά προωθούν τη θέση μας για τη **συνοικοδόμηση της γνώσης** από εκπαιδευτικούς και μαθητές/-τριες.

Η παιδαγωγική του κριτικού γραμματισμού: Στόχοι

- να αναπτύξουν κριτική αντίσταση σε σαφή ή υπονοούμενα νοήματα που συμβάλλουν στην καταπίεση ομάδων, στη διαιώνιση έμφυλων στερεοτύπων, σε διαφοροποιήσεις με βάση το φύλο, τη διαφορετικότητα κλπ.
- να αμφισβητούν ό,τι προβάλλεται ως κανονικό ή ουδέτερο και να είναι σε θέση να προτείνουν – μέσα από τα κείμενά τους - διαφορετικούς τρόπους θέασης ενός θέματος

Η παιδαγωγική του κριτικού γραμματισμού: Στόχοι

- να διεκδικούν με δημοκρατικό τρόπο τα δικαιώματά τους και να πολεμούν κάθε μορφής κοινωνικό αποκλεισμό
- να μην αποδέχονται τον κόσμο που τους περιβάλλει ως στατικό πλαίσιο, δεδομένο ή ουδέτερο, αλλά ως πεδίο σε συνεχή αλλαγή και μεταβολή, ως πεδίο για τη διαπραγμάτευση ποικίλων σχέσεων εξουσίας

Επεξηγήσεις όρων

- Τι εννοούμε με τον όρο **κειμενικές πρακτικές**;

Με τον όρο αυτό εννοούμε το τι κάνουμε στις σχολικές μας τάξεις γύρω από τα κείμενα. Πιο συγκεκριμένα: Τι κείμενα επιλέγουμε, πώς διαβάζουμε τα κείμενα αυτά, τι είδους κείμενα ζητάμε από τους μαθητές και τις μαθήτριάς μας να παραγάγουν.

Οι κειμενικές αυτές πρακτικές δεν είναι ουδέτερες. Διαμορφώνουν συγκεκριμένες ταυτότητες μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών.

Επεξηγήσεις όρων

- Τι είδους **πρακτικές ανάγνωσης και παραγωγής γραπτών κειμένων** καλούμαστε να διαμορφώσουμε στο πλαίσιο μιας ενότητας έτσι ώστε αυτές να απηχούν την παιδαγωγική του κριτικού γραμματισμού;

Οι ποικίλες φιλοσοφίες/προσεγγίσεις διδακτικής της γλώσσας – **επικοινωνιακή, κειμενοκεντρική, παιδαγωγική του κριτικού γραμματισμού** – διαφοροποιούνται ως προς το είδος ή την ποικιλία των πρακτικών που αναπτύσσουν γύρω από τα κείμενα.

Στόχος μας είναι να χρησιμοποιούμε – να συνοικοδομούμε – **πρακτικές** που θα κάνουν τους μαθητές/-τριές μας **κριτικά εγγράμματους**.

Πρακτικές, ταυτότητες, ιδεολογία

- Αναπόσπαστο μέρος του παρόντος προγράμματος είναι, επομένως, η ενδυνάμωση όχι μόνο των μαθητών/-τριών αλλά και των ίδιων των **εκπαιδευτικών**, δηλαδή η καλλιέργεια της ικανότητας **κριτικής αποτίμησης και αποδόμησης** του τρόπου με τον οποίο τα κείμενα που ο/η εκπαιδευτικός και οι μαθητές/-τριες χρησιμοποιούν και οι πρακτικές ανάγνωσης και παραγωγής κειμένων που δομούν συμβάλλουν στο να αναδειχθούν συγκεκριμένα νοήματα ως κυρίαρχα.
- Έμφαση δίδεται στην ικανότητα σύνθεσης των νοημάτων και των πρακτικών γραμματισμού που **όλα** τα παιδιά (από κυρίαρχα και μη κυρίαρχα κοινωνικοπολιτισμικά στρώματα) συνεισφέρουν στη μαθησιακή διαδικασία.

Πρακτικές, ταυτότητες, ιδεολογία

- Σύγκριση με παραδείγματα από τα σημερινά βιβλία της γλώσσας που απηχούν την κειμενοκεντρική προσέγγιση.
- ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΑ ΙΣΧΥΟΝΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΓΛΩΣΣΑΣ: Περίληψη κειμένου βάσει πλαγιότιτλων, οργάνωση προτάσεων σε μορφή συνεκτικού κειμένου, αναζήτηση ρημάτων σε κείμενο, απάντηση σε ερωτήσεις κατανόησης κειμένου.

Παιδαγωγική του κριτικού γραμματισμού: βασικά ζητήματα

- Η θεωρία του Halliday και η διδασκαλία της παραδοσιακής γραμματικής στο πλαίσιο της κριτικής επίγνωσης της γλώσσας
- Κειμενικά είδη, κειμενικοί τύποι και κριτικός γραμματισμός
- Ανάγνωση και γραφή: αναγνωστικές και συγγραφικές πρακτικές ως διαδικασίες διαλόγου και αποδόμησης στερεοτυπών και ανισοτήτων που προβάλλονται μέσα από τα κείμενα

Η Θεωρία του Halliday

- Στο πλαίσιο της Συστημικής Λειτουργικής Γραμματικής του Halliday επιχειρείται να γίνει κατανοητή η γραμματική ως κοινωνική-σημειωτική δομή: πώς οι συγγραφείς συσχετίζουν τη γλώσσα με λειτουργικούς παράγοντες, όπως είναι
- το ΠΕΔΙΟ (τρόπος αναπαράστασης της πραγματικότητας-αναπαραστατική λειτουργία),
- ο ΤΟΝΟΣ (αξιολόγηση πληροφοριών, το πώς ο συγγραφέας τοποθετεί τον αναγνώστη μέσα από το κείμενο – διαπροσωπική λειτουργία) και
- ο ΤΡΟΠΟΣ επικοινωνίας (αν χρησιμοποιείται το γλωσσικό ή και το οπτικό κανάλι, αν χρησιμοποιείται προφορικός ή γραπτός λόγος κ.λπ.-κειμενική λειτουργία).

Βασικές θέσεις της θεωρίας του Halliday

- Η γλώσσα εκλαμβάνεται ως ένα σύνολο επιλογών.
- Οι επιλογές αυτές δεν είναι τυχαίες, αλλά ιδεολογικά καθορισμένες, μια και οικοδομούν διαφορετικές αναπαραστάσεις της πραγματικότητας.
- Η γλώσσα προσφέρει επιλογές με τις οποίες κατασκευάζουμε διαφορετικές οπτικές του κόσμου.

*Ο Γιώργος είναι εργατικός, πρόθυμος,
μορφωμένος, αλλά δεν έχει καθόλου πείρα του
αντικειμένου για το οποίο ψάχνουμε
υπάλληλο.*

Βασικές θέσεις της θεωρίας του Halliday: γραμματική και ιδεολογία

- **Τα γραμματικά στοιχεία ως ενδείκτες κοινωνικών σχέσεων και ιδεολογιών: Η προσέγγιση του Halliday.**
- Η δομή μιας πρότασης δεν αντιμετωπίζεται με τον παραδοσιακό τρόπο (Y, P, A) αλλά ως σύνολο κατηγοριών που προβάλλουν συγκεκριμένους τρόπους θέασης της πραγματικότητας υπέρ κάποιων κοινωνικών ομάδων έναντι άλλων.

Ιδεολογική διάσταση των γραμματικών δομών

ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΗ ΜΕΤΑ-ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

- Πώς μια πρόταση (και ένα κείμενο) μιλά για ένα θέμα; Ποια οπτική προβάλλει; Ποια οπτική ‘κατασκευάζει’; Πώς αναπαριστά’ την πραγματικότητα;

ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΜΕΤΑ-ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

- Πώς τοποθετείται ο/η συγγραφέας απέναντι στις πληροφορίες που μεταδίδει (ΤΡΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: πιθανότητα, βεβαιότητα) ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (επίθετα, επιρρήματα. Λέξεις)
- Πώς συνομιλεί με τον αναγνώστη;

ΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΜΕΤΑ-ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

- Με ποιο τρόπο ένα σύνολο εκφωνημάτων και τρόπων μετάδοσης νοημάτων (γλωσσικών και οπτικών) συνδέονται μεταξύ τους και συγκροτούν μια δομή με νόημα.

Η δομή της πρότασης

- Η σύνταξη – το ποιος παρουσιάζεται σε θέση υποκειμένου σε μια πρόταση – αναπαριστά την αιτιότητα ενός γεγονότος.
- Καθορίζει ποιος παρουσιάζεται ως υπεύθυνος ή δράστης για μια πράξη, δηλαδή ποιος κάνει τι σε ποιον.

*Η αστυνομία σκότωσε δέκα διαδηλωτές στη
χθεσινή πορεία.*

*Δέκα διαδηλωτές σκοτώθηκαν στη χθεσινή
πορεία.*

Υποκείμενα/ΔΡΑΣΤΕΣ – ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΔΡΑΣΗΣ

Ποιος αναφέρεται ως υποκείμενο ή ως δράστης μιας πράξης;

- γενικευτικοί και ασαφείς όροι (ο άνθρωπος)
- συγκεκριμένα άτομα (ατομική ευθύνη)
- θεσμικά όργανα (συλλογική ευθύνη)
- έμφαση σε άψυχους δράστες

Κλίμακα αιτιότητας

- Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις συντακτικές επιλογές που χρησιμοποιούνται για τη δόμηση μιας πράξης, δηλαδή
- τη χρήση μεταβατικών/αμετάβατων ρημάτων,
- ενεργητικής-παθητικής σύνταξης,
- επιλογή ουσιαστικού-ρήματος
- και τις συνέπειες που αυτές οι επιλογές έχουν στο βαθμό με τον οποίο ενοχοποιείται ο δράστης για την πράξη του – δημιουργείται μια κλίμακα αιτιότητας.

Οι συντακτικές επιλογές έχουν τη δυνατότητα να δώσουν έμφαση ή να μετριάσουν το ρόλο του δράστη.

Κλίμακα αιτιότητας

ΈΜΦΑΣΗ ΣΤΟ ΔΡΑΣΤΗ

- Η ρύπανση καταστρέφει το περιβάλλον

ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΡΑΣΤΗ

- Το περιβάλλον καταστρέφεται από τη ρύπανση

ΑΠΑΛΟΙΦΗ ΤΟΥ ΔΡΑΣΤΗ

- Το περιβάλλον καταστρέφεται

ΑΠΑΛΟΙΦΗ ΟΠΟΙΟΥΔΗΠΟΤΕ ΔΡΑΣΤΗ

- Το περιβάλλον πεθαίνει

Η συγκρότηση του νοήματος σε πολυτροπικά κείμενα

Πολυτροπικότητα

- Το σύγχρονο επικοινωνιακό τοπίο
- Η κυριαρχία της ‘εικόνας’ (και όχι μόνο...)
- Οι τεχνολογικές δυνατότητες και η κατασκευή των κειμένων
- Μονοτροπικότητα/**Πολυτροπικότητα**
 - *Μετακίνηση του πεδίου παρατήρησης από τη γλωσσική πληροφορία στο συνδυασμό των πληροφοριών που φέρνει η γλώσσα (?) και οι άλλοι ‘**τρόποι**’ που συνυπάρχουν σε ένα κείμενο, όπως είναι η τυπογραφία, το χρώμα, τα σχέδια, οι φωτογραφίες, η κίνηση, η μουσική κλπ.*

2004

2009

Με ποιους τρόπους παρουσιάζονται από τις εφημερίδες τα αποτελέσματα των εκλογών;
 Ποιες άλλες πληροφορίες παρέχονται;
 Ποια η στάση των εφημερίδων απέναντι στο αποτέλεσμα της εκλογικής διαδικασίας;
 Ποιος ο ρόλος, κάθε φορά, του αρχηγού του κόμματος σύμφωνα με την εικόνα, το φόντο και τη χωροθέτηση της σελίδας;
 Γιατί ο αρχηγός της Ν.Δ. αναφέρεται με το επώνυμο, ενώ ο αρχηγός του ΠΑΣΟΚ με το μικρό του όνομα;
 Εάν δεν γνωρίζατε την ιδεολογική στάση των εφημερίδων, ποια στοιχεία θα σας βοηθούσαν να την ανακαλύψετε;

Πολυτροπικότητα

- Σχέσεις των διαφόρων τρόπων ενός κειμένου (συμπληρωματικότητα, επαύξηση, αναίρεση της πληροφορίας) (διαφήμιση)
- Πηγές νοηματοδότησης σε:
 - Έντυπα κείμενα
 - Ψηφιακά κείμενα

Τίνος φορέα πιστεύετε
ότι είναι διαφήμιση;
Πώς το κατανοήσατε;
Ποια στοιχεία της
Ελλάδας προσπαθεί να
αναδείξει; Ποιοι 'λόγοι'
υποστηρίζονται;
Ποια μέσα
χρησιμοποιούνται;

Τι είναι κείμενο;

Κείμενο είναι 'η γλώσσα όταν είναι **λειτουργική**, δηλαδή όταν επιτελεί ένα συγκεκριμένο έργο σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο και όχι οι απομονωμένες λέξεις ή προτάσεις. Το κείμενο, μπορεί να είναι γραπτό ή προφορικό ή να υλοποιείται σε οποιοδήποτε άλλο μέσο έκφρασης'

Halliday, 1989:10

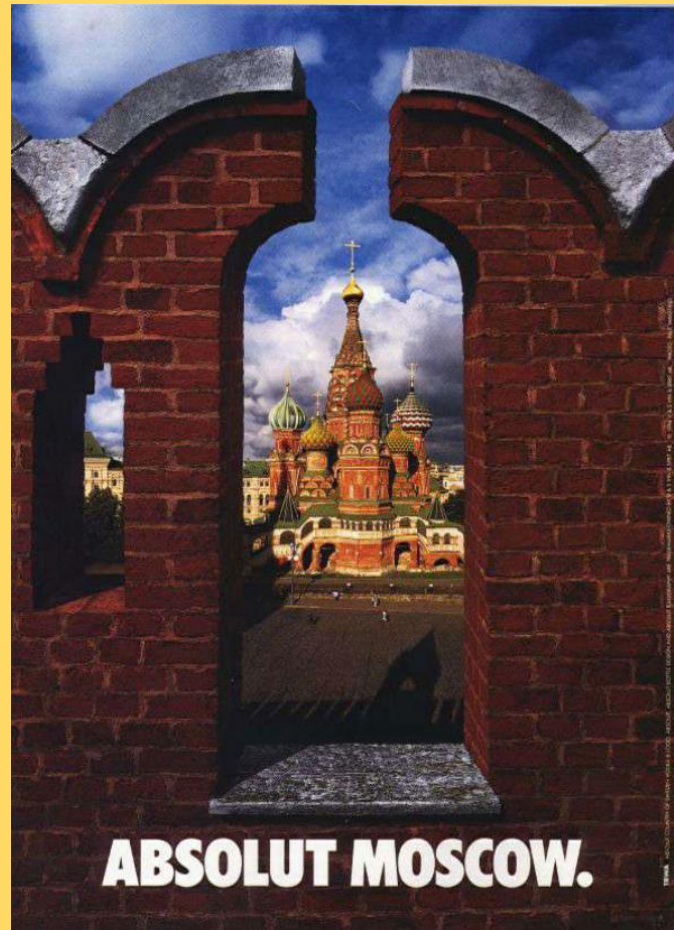
Ένα κείμενο είναι μια σημασιολογική μονάδα που συγκροτείται από τα νοήματα των επιμέρους στοιχείων της, εντάσσεται μέσα στο **κοινωνικο-πολιτισμικό πλαίσιο** στο οποίο παράγεται και κατανοείται και διατηρεί με αυτό σχέσεις αμφίδρομου καθορισμού.

Λύκου, 2000:62

Φωτιά

Ιδεολογία
&
Λόγοι

Κείμενο & πλαίσιο

Πεδίο
Συνομιλιακοί ρόλοι
Τρόπος/οι

Πώς δηλώνεται η αντίπαλη ομάδα σε κάθε κείμενο;
Αναφέρεται κάπου το όνομά της;
Από πού αντλείτε την πληροφορία για τις ομάδες που θα συμμετέχουν στον αγώνα;
Ποια η συμβολή του χρώματος;
Ποια η συμβολή της εικόνας;
Για ποιο λόγο γίνονται αυτές οι επιλογές;
Ποια στάση υιοθετούν οι δημιουργοί των πρωτοσέλιδων για τον 'αντίπαλο';
Πώς θα χαρακτηρίζατε τις εφημερίδες: οπαδικές, ουδέτερες; Σε τι στοιχεία βασίζετε την άποψή σας.
Εάν θα θέλατε να δώσετε την είδηση με έναν 'ουδέτερο' τρόπο, τι θα γράφατε στο πρωτοσέλιδο;